

FRIVILLIGHED I KØBENHAVN

Rapport fra Københavns Kommunes
Frivillighedsnetværk 2014

FRIVILLIGHED I KØBENHAVN

STATUSRAPPORT 2014

FORORD

Denne rapport er skrevet af det tværgående frivillighedsnetværk med repræsentanter fra hver af Københavns Kommunes syv forvaltninger. Netværket blev nedsat på baggrund Københavns Kommunes Frivillighedspolitik 2011-2014, vedtaget af Borgerrepræsentationen den 25. august 2012. Frivillighedspolitikken er vedlagt som bilag 1.

Dette er den fjerde og sidste rapport om arbejdet med frivillighed i forvaltningerne, da netværket med frivillighedspolitikens udløb formelt stopper. Rapporten her beskriver de aktiviteter og resultater, der har været i netværket, og giver en status på, hvordan der arbejdes med frivilligområdet i hver forvaltning.

Med venlig hilsen

Københavns Kommunes Frivillighedsnetværk

FRIVILLIGHED OG SAMARBEJDE MED CIVILSAMFUNDET

Københavns Kommunes frivillighedspolitik udløb med udgangen af 2014 og fornyes ikke. Fremover skal alle forvaltninger - sammen og hver for sig – sikre, at frivillighed og samarbejde med civilsamfundet generelt er en integreret del af arbejdet i Københavns Kommune. At frivillighedspolitikken er udløbet er derfor ikke et tegn på, at området er lavere prioriteret i Københavns Kommune.

Medarbejdere og samarbejdspartnere indenfor området mødes jævnligt af ord som *samskabelse, omverdensinddragelse, frivillighed, inddragelse af civile aktører, aktivt medborgerskab, ligeværdighed, partnerskaber* m.m. De mange begreber (nye som gamle) dækker over forskellige definitioner, metoder og mange former for indsatser, men grundlæggende handler de alle om det samme: Samarbejde mellem kommune og civilsamfund/frivillige.

Fælles for alle begreber og metoder er, at de involverer flere interessenter og aktører, og at kommunen med dette udgangspunkt ikke er alene om at definere problemstillinger eller løsningsforslag. Fælles for alle samarbejdsrelationerne mellem offentlige og civilsamfunds aktører er, at de giver mulighed for nye og mere bæredygtige løsninger. Men at arbejde på tværs og samskabende kræver samtidig gensidig forståelse og vilje til at afprøve nye veje med accept af den usikkerhed, det indebærer. Frivillighedsnetværket oplever, at mange medarbejdere har mod på dette og udviser stort engagement i forhold til at få etableret samarbejdsrelationer med andre aktører end de kommunale omkring udvikling og implementering af løsninger på komplekse problemstillinger.

Københavns Kommune og Frivillighedsnetværket oplever generelt, at der er store fordele i frivillighed og et tæt samarbejde med civilsamfundet, uagtet hvilket begreb der foretrækkes. Nogle af de fordele er:

- **Anden kvalitet:** Det kan opleves og være anderledes, når en borger frivilligt hjælper en medborger, frem for når en ansat gør det som en lønnet opgave.
- **Effekt:** Det kan skabe større effekt af faglige indsatser, når borgernes viden inddrages som en ligeværdig ressource.
- **Flere opgaver** kan løftes i fællesskab. Det kan give mere dybde og kvalitet til eksisterende opgaver, samt bedre udnyttelse af de offentlige faciliteter og ressourcer.
- **Innovation og udvikling:** Gennem flere perspektiver og større mangfoldighed af forslag på både udfordringer og løsninger.
- **Kompetenceløft:** Når frivillige med andre baggrunde og kompetencer kommer ind på matriklen.
- **Øget social kapital og sammenhængskraft** når samfundsmæssige opgaver, udfordringer og muligheder bliver et fælles anliggende på tværs af sektorerne (stat, marked og civilsamfund).
- **Værdi for den frivillige:** Når der opnås en personlig gevinst i form af fx socialt netværk, meningsfulde opgaver, kompetenceudvikling mm.

Netværket har i løbet af 2014 afdækket følgende tendenser indenfor det offentligt-civile samarbejde:

- Udviklingen peger i retning af, at frivillige deltager i vekslende og flere former for frivillighed. Det betyder, at der løbende skal bruges tid på at rekruttere og uddanne nye frivillige. Nogle frivillige opbygger mere loyalitet overfor en indsats, hvis de tilbydes faglig viden og uddannelse – især hvis denne viden også har relevans for dem selv. Kommunen kan således engagere "frivillighed for faglighed".
- Den offentlige indsats kan understøttes af mere opsøgende indsatser i civilt regi. Det vil sige, at formidling af viden, tilbud eller indsamling af information kan ske gennem flere kanaler, end kommunen normalt har adgang til, når frivillige/civile aktører er engagerede i en problemstilling og ønsker at bidrage. Eksempelvis uddanner kommunen frivillige IT-ambassadører, der hjælper borgere med digital post, mm., og frivillige organisationer har samarbejdet om at dele information om tilbud ud til alle beboere i relevante boligområder.
- Nye tekniske løsninger kan understøtte nye former for netværk og indsatser, der skaber kontakt mellem frivillig og modtagere. Eksempelvis IT-baserede netværk, som udbyder frivillig hjælp.
- Der er et øget fokus på at frivillighed skal være en mulighed for alle og ikke kun de mest ressourcerstærke. Fx er brugerfrivillige og peer to peer med til at give alle mulighed for aktivt at bidrage og deltage i samfundet til gavn for både dem de hjælper, men i høj grad også dem selv.

Der er således mange nye muligheder for offentligt-civilt samarbejde, og Københavns Kommune er godt på vej. Det politiske fokus har betydet, at interessen for samarbejde på tværs af sektorer er vakt hos både ledere, centralforvaltninger og medarbejdere med direkte borgerkontakt.

Frivillighedsnetværket vil fortsat arbejde for at understøtte denne interesse og engagementet i de forvaltninger og for de medarbejdere, der ønsker at deltage.

FRIVILLIGHEDSNETVÆRKETS ARBEJDE 2011-2014

Frivillighedsnetværket har arbejdet ud fra den betragtning, at selvom der er store forskelle mellem arbejdsområderne og hvordan, der samarbejdes med frivillige i forvaltningerne, så er der også fælles udfordringer, metoder og en generel faglighed omkring at etablere gode frivilligsamarbejder. Det har derfor givet god mening at samarbejde tæt og udvikle fælles løsninger og modeller, der så kan tilpasses en lokal kontekst.

Frivillighedsnetværket indledte sit arbejde med en undersøgelse af, hvordan der samarbejdes med frivillighed i forvaltningerne for at afdække de gode eksempler og hvilke barrierer, der er. På baggrund af undersøgelsen blev det klart, at godt samarbejde med frivillige (organisationer, foreninger eller enkeltpersoner) kræver følgende forudsætninger opfyldt internt i Københavns Kommune:

- 1) **Klarhed om rammer og regler.** Herunder tavshedspligt, forsikring og ansvar, grænser i forhold til fagforeninger, adgang til lokaler og IT, mulighed for frivilligt arbejde som dagpengemodtager, mm.
- 2) **Kompetencer i inddragelse af frivillige:** Der er en faglighed i at etablere gode samarbejder mellem kommunale institutioner og frivillige, herunder at sætte rammer, netværksledelse, tage den svære samtale mm. Det er noget de fleste medarbejdere i udgangspunktet ikke har, men som de kan lære. De medarbejdere der er gode til det, har typisk opbygget disse kompetencer gennem en frivillig indsats uden for arbejdet.
- 3) **Ledelsesmæssigt fokus:** Mange initiativer til samarbejde med frivillige er sporadiske og bliver ikke forankret i organisationen. Hvis samarbejdet med frivillige skal gøres til en central og integreret del af indsatsen, kræver det ledelsesmæssigt fokus både lokalt i enheden og op i organisationen.
- 4) **Ressourcer afsat:** Samarbejde med frivillige er ikke gratis og forudsætter ressourcer. Til dels økonomisk i forhold til frivilligudvikling og pleje, men i særdeleshed mandskabsmæssigt til at få samarbejdet til at køre og leve i dagligdagen. Det kan også være økonomiske ressourcer til en samarbejdsorganisation.

Frivillighedsnetværket tog udgangspunkt i ovenstående forudsætninger og satte med en række initiativer ind for at styrke kommunens parathed til at samarbejde med frivillige. Herunder:

HÅNDBOG OM FRIVILLIGSAMARBEJDE

Med henblik på at give klarhed om rammer og regler (forudsætning 1) afdækkede og beskrev netværket i en guide de regler og retningslinjer, der er omkring samarbejde med frivillige, gav forslag til hvordan samarbejdet kan ske, og viste en række gode eksempler fra forvaltningerne.

Guiden giver en introduktion til, hvordan samarbejdet med frivillige kan foregå, og beskriver de formelle rammer, herunder grænser for frivillighed, tavshedspligt og oplysningspligt, forsikring og ansvar, børneattester og regler i forbindelse med overførselsindkomster.

I guiden er der også mere praktiske råd, om hvordan samarbejdet kan komme i gang, samarbejdsformer, rekruttering af frivillige, og der er en lang række gode eksempler til inspiration, hvor alle forvaltninger er repræsenteret.

Guiden er i 2014 blevet opdateret og er også blevet integreret på en ny fælles intranetside om frivillighed.

I netværkets afdækning står det klart, at selv om der overordnet set er udfordringer og begrænsninger i samarbejde med frivillige på kommunale institutioner, så er der gode muligheder for et etablere fornuftige samarbejder. Den primære begrænsende faktor er usikkerhed om rammerne og forventning om stramme regler hos både medarbejdere og ledere. Håbet er derfor, at bedre kendskab til rammer og regler i sig selv vil gøre det mere ligetil at starte nye frivilligsamarbejder.

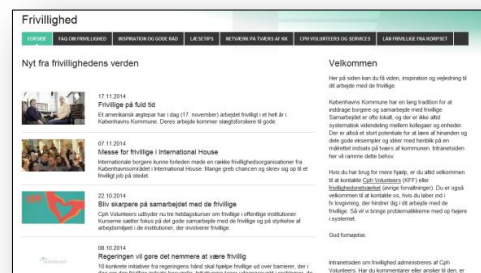
KAMPAGNESIDE OMKRING FRIVILLIGHED PÅ INTRANETTET

For at udbrede kendskabet til rammer og regler ved frivilligt arbejde og give gode praktiske råd og inspirerende eksempler er der etableret en fælles intranetside omkring frivillighed for medarbejdere og ledere i Københavns Kommune. Formålet med siden er at give medarbejdere og ledere viden, inspiration og redskaber til at udvikle sit samarbejde med frivillige.

På siden er der formidlet den viden og erfaringer, der er på området. Herunder er der:

- Nyhedsstrøm med aktuelle nyheder cases fra Københavns Kommune i konkrete samarbejde med frivillige og gode råd til andre
- Eksempler på frivilligaftaler, samarbejdskontrakter mm.
- Frivilliguiden "Samarbejde med frivillige"
- Henvisning til interne ressourcer, herunder frivillighedsnetværket med kontaktpersoner i hver forvaltning og Københavns Kommunes frivilligkorps, Cph Volunteers, der kan trækkes på til større arrangementer
- Henvisning til eksterne ressourcer: frivilligcentrene i København, Center for frivilligt socialt arbejde, Frivilligjob.dk, Frivilligrådet og Kontaktudvalget for frivilligt socialt arbejde i København
- Videnssamling med rapporter fra forvaltningerne og eksterne rapporter på området.

KURSER OG KONFERENCER I FRIVILLIGSAMARBEJDE

Afdækningen af frivillighed i Københavns Kommune peger på, at forudsætningen for godt samarbejde med frivillige blandt andet er ledelsesmæssigt fokus (forudsætning 3) og kompetencer i samarbejde med frivillige hos medarbejdere og ledere (forudsætning 2). Frivillighedsnetværket har ønsket at arbejde med dette på alle niveauer i organisationen og har derfor organiseret kurser for medarbejdere, workshops for institutioner og enheder og taget initiativ til en stor lederkonference på tværs af forvaltningerne.

Ledelsesmæssigt fokus

Frivillighedsnetværket har i samarbejde med KS, Den tværgående lederudviklingsgruppe og LUP leverandørkonsortiet afholdt et ledertræf i foråret 2014 med fokus på frivillighed: "Spot på frivillighed" (13. marts 2014).

Formålet var at synliggøre potentialer for bedre løsning af kerneopgaver, tilføre ny viden omkring frivillighed og samskabelse og identificere problemstillinger og udfordringer. SOF-direktør Anette Laigaard indledte og satte rammen, hvorefter professor Linda Lundgaard Andersen fra RUC gav et akademisk perspektiv på værdiskabelsen i samarbejde med frivillige, chef for Kultur Østerbro Mogens Holm, gav sine perspektiver til udfordringer og potentialer ved øget frivilligsamarbejde som kommunal institution, og til sidst fortalte direktør i frivilligorganisationen Headspace Hallur Thorsteinson om deres oplevelser som civilsamfundsorganisation med at samarbejde med Københavns kommune. Oplæggene blev efterfulgt af 10 forskellige workshops, der spændte bredt, og en afslutningsdebat, hvor de fire talere nævnt ovenfor blev suppleret med Johannes Bertelsen fra Frivilligt Forum og FOAs formand Dennis Kristensen.

Der var følgende workshops:

1. Giv en idé og få to. Innovationsworkshop (KK)
2. Kom godt i gang med frivillighed på arbejdspladsen (KK Frivillighedsnetværk)
3. Hvad kan jeg bruge frivilligcentrene til? (Frivilligcenter Vesterbro og Frivilligcenter Amager)
4. Digitalt medborgerskab – eksempler fra København (Stadsarkivet og Borgerservice)
5. Når virksomheder arbejder frivilligt med kommunen (Skandia – Ideer for livet og Arbejdernes Landsbank)
6. Forsikring og ansvar (Center for frivilligt socialt arbejde)
7. Spilleregler mellem frivillige og ansatte (Frivilligt Forum)
8. Frivillighed er godt, men det er bestemt ikke gratis (Professor Anker Brink Lund, CBS)
9. Samproduktion – når frivillighed er mere end udlicitering til borgerne (Mindlab)
10. Ledelse af ressourcer og potentialer – fra ledelse af frivillige til ledelse af deltagelse (CBS)

Fokus på medarbejdere

Nogle medarbejdere vil få en større rolle og ansvar for det lokale samarbejde med frivillige. Dette vil typisk kræve en helt anden faglighed end den, medarbejderen tidligere har udført og er uddannet til. Medarbejdere vil få en faciliterende rolle og ofte også ledelsesmæssige funktioner i forhold til de frivillige.

På denne baggrund har Frivillighedsnetværket været i dialog med udbydere af uddannelse på området: Center for Frivilligt Socialt arbejde, NGO Academy, Center for socialt entreprenørskab RUC og Center for Frivillighed og Ledelse.

Der har været kurser i flere forvaltninger om emnet, og i 2014 er der fx afholdt tre kurser, hvor medarbejdere fra alle forvaltninger var inviteret med.

Fokus på enheder/institutioner:

Når en kommunal institution begynder eller udvider sit samarbejde med frivillige vil det typisk berøre de fleste medarbejdere og også mange arbejds gange i dagligdagen. Der vil komme nye opgaver og nye relationer, hvor fx medarbejdere begynder at få ledelsesfunktioner i forhold til frivillige, og hvor frivillige leder andre frivillige på arbejdspladsen. Det kan være, at selve indretningen skal være anderledes, når de frivillige får deres faste gang i bygningen.

En intern workshop kan være en god måde for arbejdspladsen til fælles at reflektere og få viden om, hvordan man kan håndtere de udfordringer og problemstillinger, der kan opstå, når frivillige kommer ind på matriklen. Frivillighedsnetværket har i gennem årene medvirket til sådanne workshops i flere forvaltninger og har også lavet flere workshops på tværs af forvaltninger, så viden og erfaringer bliver delt.

SAMARBEJDET MELLEM FORVALTNINGERNE

Gennem Frivillighedsnetværket og dets møder er der blevet dannet et stærkt fagligt netværk på tværs af forvaltningerne, som udover arbejdet med de ovenstående initiativer har udvekslet viden og erfaringer på området. Viden som er indhentet i en forvaltning kan bruges i de øvrige, og erfaringer og metoder er blevet delt. Det har også været et forum, hvor fx henvendelser fra organisationer og både små og store problemstillinger er blevet vendt.

Frivillighedsnetværket som et obligatorisk netværk mellem forvaltningerne stopper. Dog vil samarbejdet fortsætte mellem de forvaltninger, der ønsker det.

Kultur- og Fritidsforvaltningen vil halvårligt/kvartalsmæssigt invitere til chefmøder på tværs af forvaltningerne omkring frivillighed/ samskabelse med fokus på eksempelvis:

- Strategisk temadrøftelse (fx fokus på forsikring og ansvar)
- Videndeling mellem forvaltningerne med præsentationer af relevante initiativer
- Eksterne oplæg til inspiration ved fx en anden kommune, KL, Frivilligrådet eller lignende

Herudover vil der hyppigere være møder på medarbejderniveau mellem forvaltningerne omkring koordinering, videndeling og samarbejde på området.

STATUS OG PERSPEKTIVER PÅ FRIVILLIGHED I FORVALTNINGERNE

Hver forvaltning præsenterer nedenfor kort status på frivillighedssamarbejdet og perspektiver på udvikling af området.

TEKNIK- OG MILJØFORVALTNINGEN

Grøn Frivillighed: Grøn frivillighed er samarbejdsprojekter med frivillige, naturskoler, områdefornyelser og andre aktører om pasning eller udvikling af grønne projekter i byen (byhaver, naturpleje og forskønnelse).

I 2014 har der været en stigende udvikling inden for grøn frivillighed og antallet af samarbejder med frivillige er næsten fordoblet fra 2013 til 2014 (12 projekter i 2013 til 21 og 9 på vej i 2014). Det er alt fra borgere der passer sansebede på Assistens Kirkegård til bistader på Damhusengen til en ny byhave på Amager. Herudover har forvaltningen samarbejdet med lokaludvalg vedr. afholdelse af Naturens Dag i Valby og Mosetræf i Utterslev Mose samt netværksdag for frivillignaturplejere i København.

Udover nye samarbejdsprojekter er der samtidig sket en intern udvikling inden for samarbejdet med frivillige samt udvikling af nye tilbud. I starten af næste år lanceres fx en naturplejeregj trailer, der lig Ren Kærligheds traileren, kan udlånes til frivillige, der ønsker at lave naturpleje.

Ren Kærlighed: I 2014 tog mange frivillige del i at holde København rent. Særligt under Danmarks naturfredningsforening årlige forårsrenholdningsdag den 27. april, hvor der var arrangeret frivillige affaldsdage i både Vanløse, Valby samt i Sundholmskvarteret på Amager.

Som noget nyt organiserede kajakroere i 2014 en affaldsdag i Københavns Havn. Her samlede de ca. 15 fremmødte frivillige en madras, tomme flasker og massere af plastik op.

Forvaltningen hjælper de frivillige med udstyr, bortskaffelse af affald m.v.. Dette sker som en del af Ren Kærlighed til KBH kampagnen og Agenda 21 planen. I 2014 var

De bemandede legepladser: Flere af de bemandede legepladser har fortsat frivillighed og frivilligt tilbud som en integreret del af deres aktiviteter. Det er bl.a. gennem grønne aktiviteter som små haver hos den bemandede legeplads på Bispeengen og med en drivhusgruppe på Bondegården i Remiseparken

Hvor er forvaltningen på vej hen?

Frivillighed er en del af TMF, men indgår indirekte i andre termer som omverdensinddragelse, partnerskaber, medborgerskab og borgerinvolvering. På det politiske plan arbejder Teknik- og Miljøforvaltningen i øjeblikket med den kommende Metropolvision. Her kommer medborgerskab til at være et af visionens vigtige aspekter. Samtidig arbejdes der med en strategi for et grønnere København, hvor borgerinvolvering er et af strategiens fokuspunkter. Samtidig skal Agenda 21 planen fornyes og også her forventes aktiviteter med borgerinvolvering at fortsætte. I 2014 har der desuden været en større omorganisering i TMF. Et af de vigtige elementer har været omverdensinddragelse – en tilgang til måden vi fremadrettet skal løse vores opgaver på. Her kan frivillige eller borgerinddragelse også siges at være tilstede.

SOCIALFORVALTNINGEN

Socialforvaltningen skød 2014 i gang med et seminar om frivillighed for medarbejdere og ledere i forvaltningen. Seminaret blev afholdt den 12. marts 2014 i Karens Mindes Kulturhus i Valby, og havde til formål at inspirere og motivere til øget inddragelse af frivillige på forvaltningens tilbud og enheder såvel som til øget samarbejde med frivillige organisationer generelt.

Over 100 medarbejdere og ledere deltog. Direktør Anders Kirchhoff indledte dagen med at påpege direktionens og Socialudvalgspolitikernes ønske om at sætte nogle af de ressourcer, kræfter og gode ideer, som med garanti findes udenfor forvaltningens mure, mere i spil i det daglige arbejde. Dagen bød efterfølgende på workshops med fokus på pårørendes perspektiv på, hvorfor frivillige kan noget andet end professionelle kan, de frivilliges perspektiv på hvordan og hvornår samarbejdet med kommunen fungerer, brugernes perspektiv på hvordan og hvornår frivillighed kan være et skridt på vejen mod recovery samt den kommunale vinkel på, hvornår samarbejdet med frivillige kan være svært, repræsenteret ved Skansebakken fra Vejle.

Netværksgrupper skal afklare spørgsmål og motivere til mere samarbejde

Som afløb på seminaret blev der taget initiativ til at etablere en netværksgruppe på tværs af målgruppeområder i Socialforvaltningen. Netværket har mødtes 4 gange i 2014 og diskuteret alt fra konkrete ideer og udfordringer fra de enkelte medarbejders arbejdssted til mere overordnede strategier. Netværket har også haft besøg af eksterne samarbejdspartnere, der har orienteret om ny og eksisterende viden om civilsamfundsinddragelse, metoder der virker, og konkrete eksempler på samarbejder mellem kommuner og frivillige.

Samskabelse

Socialudvalget har i 2014 generelt sat samskabelse på dagsordenen, og valgte derfor som noget nyt at afsætte 15 % af § 18-midlerne til frivilligt socialt arbejde i 2015 til særlige samskabelsesprojekter. Kriteriet for at kunne blive prioriteret som samskabelsesprojekt var, at projektansøgningen skulle pege på nogle udfordringer indenfor det sociale område, som med fordel kunne tænkes løst ved inddragelse af flere forskellige aktører – fx private borgere, erhvervsliv, fonde, eksperter og kommunale instanser. I 2015 igangsættes derfor 6 samskabelsesprojekter, hvor problematikker fra ensomhed blandt handicappede unge, over udsatte enlige forsørgere, til ensomhed og isolation blandt ældre søges løst på alternative måder, i samarbejder mellem forskellige aktører på området.

Fremadrettet vil der være fokus på at følge disse projekter og se, hvordan og i hvilken grad samskabelse kan medføre nytænkende og kreative løsninger på komplekse problematikker.

Brugerfrivillighed og Peer to peer

I Socialforvaltningen vil der fremadrettet generelt være fokus på at øge samarbejdet med civilsamfundet. Særligt vil der flere steder blive arbejdet målrettet på at involvere brugere som frivillige, enten som frivillige på det tilbud eller den institution Socialforvaltningen møder dem på, eller ude i lokalmiljøet. En rolle som frivillig vil kunne give mange brugere det løft af selvværd, der er behov for, for at de på sigt kan begå sig bedre i samfundet på egen hånd. Det er også vejen frem i forhold til at sikre en bedre sammenhæng mellem lokalmiljø og de borgere, der lever mere isoleret og måske kun er i kontakt med den professionelle verden.

Som et led i denne brugerfrivillighed, vil der også være særligt fokus på frivillige med brugererfaring, som kan guide og hjælpe andre brugere i eksempelvis mødet med systemet eller håndteringen af deres egne sociale og mentale udfordringer. Et eksempel kan være, at en bruger af et psykiatrisk tilbud, som tidligere har været svært plaget af angst, efter at have fået det bedre, ledsager andre brugere præget af angst til forskellige aktiviteter, de ikke magter at deltage i på egen hånd. På den måde hjælpes den angstramte til at bryde sin isolation, at vænne sig til at omgås andre mennesker, og oplever at et andet menneske af egen fri vilje – uden at få løn – ønsker at støtte vedkommende i hans/hendes bedringsproces. Mentoren får modsat øget tro på sig selv og får på meningsfuld og givende vis benyttet den erfaring med det sociale system og sociale udfordringer, vedkommende har.

KULTUR- OG FRITIDSFORVALTNINGEN

Borgernes møde med Kultur- og Fritidsforvaltningen i byens kultur- og fritidstilbud på kulturhuse, idrætsanlæg, biblioteker og museer er i høj grad præget af lyst og engagement – og frivillighed. Størstedelen af tilbuddene har traditionelt set været skabt af frivillige som aktive kulturudøvere, foreningsidrætten, mm. Forvaltningen understøtter dette gennem fx kulturpuljer, tilskud til folkeoplysende foreninger og gratis udlån af faciliteter til frivillige foreninger.

Styrke borgerne som medskabere: Der har i de senere år også været en klar tendens til, at der bliver et stadigt større samarbejde og inddragelse af frivillige (både organiserede og uorganiserede) i forvaltningens egne indsatser, så fx kulturmedarbejderen ikke laver kulturtilbud *til* borgerne men skaber dem *sammen med* borgeren. Der er indsatser som Kulturskaberne, hvor kulturhuse stiller rammer, viden og rådgivning til rådighed for borgere, der vil lave kulturaktiviteter, og Projektpionererne, hvor unge uddannes til at skabe egne kulturprojekter.

Faglighed omkring frivilligsamarbejde: Der er fokus på, at godt samarbejde med frivillige kræver en anden faglighed end den, som tidligere lå i jobbet. Der har derfor været forskellige kursustiltag herunder:

- Kurset "Ny frivillighed i KFF" som et modul under Diplom i Ledelse i samarbejde med NGO Academy og University College Syddanmark.
- Afvikling af tre kurser ved Center for frivilligt socialt arbejde.

Forvaltningen har oprettet et internt kompetencecenter omkring frivillighed (som del af Cph Volunteers), der skal understøtte egne enheder i samarbejdet med frivillige. Dvs. sikre at lovgivning, rammer og regler er kendt, samt opbygge og videreudvikle fagligheden i samarbejde med frivillige.

Nye målgrupper: Der er også fokus på forskellige målgrupper. Særligt byens mange internationale medborgere (expats), hvor der laves forskellige initiativer til at koble dem aktivt til kulturinstitutionerne som frivillige og dels gennem frivilligkorpset Cph Volunteers. Korpset giver folk en nem mulighed for at deltage i byens events som frivillige, og ca. 2/3 af korpsets 2.600 medlemmer er internationale.

Samarbejde omkring digital selvbetjening: Der ligger en stor opgave i at gøre hele befolkningen klar til den digitale selvbetjening i Borgerservice. Der er derfor et stærkt samarbejde med en lang række civilsamfundsaktører om at nå udsatte målgrupper, de ikke-digitale vante og dem uden store danskundskaber gennem fx at uddanne frivillige til at være digitale ambassadører i deres eget netværk/frivilligområde.

Perspektiver på arbejdet fremadrettet

Der vil fortsat være et fokus på at styrke forvaltningens egne kompetencer omkring at samarbejde med frivillige og i at åbne dørene op for flere borgerinitiativer. Det skal være nemt for borgeren at deltage, som frivillig eller ved at starte sit eget frivillige initiativ til gavn for byens borgere og kulturliv.

Frivillighed er for alle: Flere initiativer vil arbejde med at gøre det nemmere for alle at deltage, også for de ikke-ressourcestærke og dem på kanten af samfundet.

Der er fortsat fokus på at opbygge og styrke fagligheden omkring samarbejde med frivillige. Det er etableret et fagligt netværk omkring frivillighed for alle enheder, en indsatsgruppe, der strategisk skal udvikle og prioritere indsatserne. Der vil ske intern erfaringsudveksling og videnskabelse og komme faglige kurser, herunder en intern Co-creator-uddannelse i samarbejde med Muskelsvindfonden, hvor fokus er på at styrke samarbejdet med frivillige omkring at udvikle og afvikle koncerter og andre events.

Der er en særlig indsats for at styrke borgerinddragelse og frivillighed på bibliotekerne i forbindelse med bibliotekspakken "Styrk Borgerne".

Der udvikles en digital løsning for Cph Volunteers, som skal gøre det nemmere for borgere at blive ad hoc frivillige på events og også gøre det nemmere for byens aktører at få kontakt til frivillige til enkeltstående opgaver.

BØRNE- OG UNGDOMSFORVALTNINGEN

Med folkeskolereformen skal skolerne åbne sig mod omverden og invitere denne ind på skolen. Det har bl.a. åbnet muligheden for at styrke samarbejdet mellem skolerne og frivillige, fx:

- BUF arbejder sammen med KFF om en foreningsportal, hvor frivillige foreninger kan tilbyde skolerne hjælp til undervisningsforløb
- Flere skoler arbejder med en "forældrebank", hvor forældre har mulighed for at tilbyde deres arbejdsplads som frivillig samarbejdspartner
- På mange skoler er eleverne frivillige – herunder skolepatruljer og mentorordninger mellem elever på forskellige klassetrin.
- Dialogforum mellem frivillige forældre, børn/unge og politikere.

Hvor er forvaltningen på vej hen?

Det er forvaltningens opfattelse, at Åben skole-indsatserne fremover vil styrke samarbejdet mellem skoler og frivillige.

- Foreningsportalen vil kunne føre til mange stærke samarbejder mellem frivillige og skoler
- Fra skoleåret 2015/2016 indføres lektiehjælp og faglig fordybelse for alle på samtlige skoler, og her er der også potentiale for at styrke samarbejdet med frivillige
- Forvaltningen arbejder på at understøtte skolernes samarbejde med erhvervslivet, hvor der også vil kunne indgå frivillige.

SUNDHEDS- OG OMSORGSFORVALTNINGEN

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen har arbejdet med indsatser tæt på borgerens nærmiljø og at samarbejde med flere aktører om at løse ensomhedsproblematikker og sundhedsproblematikker.

Ældreområdet: Der er i 2014 etableret eller udvidet samarbejdsindsatser med frivillige organisationer om bl.a. følgenet, telefon- og/eller personlig rådgivning til seniorer, frivillig støtte efter rehabilitering, spisevenner og vågetjeneste.

ste. I løbet af 2014 er der sket en massiv udvidelse af projekt "Cykling uden Alder" til alle 44 plejecentre, hvor frivillige cykler ture med beboere, så de får mulighed for at genopleve byen og genvinde fornemmelsen af vind i håret og sol i ansigtet.

De fem brobyggere, en i hvert lokalområde, støtter etableringen af samarbejde mellem det civile samfund, der primært beskæftiger sig med ældre og institutioner for ældre. Brobyggerne arbejder inden for fire overskrifter:

1. Netværksaktiviteter der øger trivselen for ældre borgere
2. Understøttelse af handlekompetencer/ mestring af eget liv
3. Ældre borgere bidrager selv med ressourcer og viden
4. Læringsaktiviteter og kapacitetsopbygning af både kommunale og civile aktører

Brobyggernes fokus i 2014 har været at etablere rammer for erfaringsopsamling, udvikle monitoreringsredskaber og formidle effekten af brobygningsarbejdet, samt at implementere lokale aktiviteter i hele byen.

Sundhedsområdet: Der samarbejdes både gennem partnerskaber og relationsopbygning og netværk - også på tværs af kommunens forvaltninger. Eksempelvis er den store indsats *Røggfrit København* baseret på frivillighed, partnerskaber og fælles opsatte mål med en række samarbejdspartnere.

For at øge sundheden og reducere den sociale ulighed i sundhed er der arbejdet med frivillige og med at møde borgerne med tilbud, der i højere grad er skræddersyede og placeret, hvor borgerne bor. Der er skabt erfaringer med at uddanne og facilitere grupper af frivillige og lokale aktører. Samarbejdet har bidraget med flere lokale, sundhedsfremmende muligheder og et udbygget lokalt netværk.

Perspektiver:

I løbet af foråret 2015 udkommer en håndbog om brobygning, der skal understøtte kommunens medarbejdere i selv at opøge, etablere og gennemføre samarbejde med civile aktører.

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen arbejder videre med nye samarbejder og mere borgerinddragelse i forhold til større strategiske indsatser på både ældre- og sundhedsområdet.

Desuden arbejdes med at etablere en organisering, der fremmer samarbejdet med civilsamfundet i højere grad.

BESKÆFTIGELSE- OG INTEGRATIONSFORVALTNINGEN

- Afdækning af det frivillige arbejde, der finder sted i regi af jobcentrene.
  - Afdækningen viste begrænset brug af frivillige i jobcenterdriften
- Gennemførelse af Board-møder, hvor Borgmesteren har inviteret til dialog med frivillige foreninger om centrale integrationsudfordringer.
  - Borgmesteren og forvaltningen har i 2014 afholdt 2 møder i regi af Københavns Interkulturelle Board. Herudover har forvaltningen afholdt en række arbejdsgruppemøder med boardets medlemmer.
  - Borgmesteren og forvaltningen har i 2014 afholdt 1 møde i regi af Mangfoldighedsboardet
- Afholdelse af gadefesten: "Smag Verden" på Amager i august 2014.
  - 61 frivillige foreninger deltog. 20-30.000 københavnere deltog som gæster.
  - De frivillige foreninger deltog i to kursusgange op til festivalen for at blive kvalificeret i projektledelse.
- Oprettelse af en interkulturel ungdomsforening i regi af Frivillignet (Dansk Flygtningehjælp). Foreningens formål var at kapacitetsopbygge seks ungdomsorganisationer og danne en paraplyorganisation for etniske minoritetsunge, der giver de unge en styrket stemme i den politiske debat.
  - Ungdomsforeningen gennemførte i 2014 to debatarrangementer. Et arrangement i forbindelse med ungdommens grundlovsdag i juni 2014, og et arrangement i oktober 2014 om dobbelt statsborgerskab.

ØKONOMIFORVALTNINGEN

Økonomiforvaltningen tager årligt en række initiativer til samarbejde med frivillige og frivillige organisationer. Initiativerne er ikke systematiseret og foregår forskelligt i de enkelte enheder - både centralt og decentralt. I Center for Byudvikling afholdes der f.eks. mange borgermøder og høringer, hvor frivillige og borgere høres og inviteres til dialog om kommunens lokal- og kommuneplaner. I 2014 var Team Vækst og Erhverv koordinator for det Europæiske Melodi Grandprix. I den forbindelse samarbejdede Økonomiforvaltningen med Kultur- og Fritidsforvaltningen, som engagerede op mod 10.000 frivillige i afviklingen af eventen. I Team Sikker By samarbejdes der f.eks. med frivillige via mentorordningen, hvor der etableres kontakt mellem frivillige voksne og unge under og over 18 år. Sikker By har også via dets partnerskab i Urbanplanen oprettet en referencegruppe af frivillige, der er med til at skabe initiativer i forhold til mere tryk i området. Sikker By samarbejder desuden med Ungdommens Røde Kors og Foreningen Nydansker, hvortil der formidles kontakt til borgere, der ønsker at udføre frivilligt arbejde. Endelig er der etableret et Dialogforum med brugere af Ungdomshuset og naboer til Ungdomshuset, som drives af Sikker By.

Lokaludvalgene

I Økonomiforvaltningen foregår en stor del af samarbejdet med frivillige via lokaludvalgene og deres samarbejde med frivillige i de enkelte bydele. Sikker By samarbejder fx ofte med lokaludvalgene om udbredelse af diverse kriminalitetsforebyggende kampagner.

Lokaludvalgene selv forestår en høj grad af inddragelse af frivillige. Ikke alene er lokaludvalgenes medlemmer og suppleanter frivillige borgere, men dertil inddrages frivillige i samarbejdet om bydelens udvikling og arrangementer. Nedenstående er eksempler på nogle af de mange samarbejdsaktiviteter, der har været med frivillige i lokaludvalgsregi i 2014:

- **Østerbro Lokaludvalg** har sammen med lokale boligforeninger, skoler, daginstitutioner og idrætsklubber arbejdet i 1½ år med dialogmøder, inddragelse og følgegruppe for at samle lokale aktører om et fælles oplæg til en helhedsplan.
- **Kgs. Enghave Lokaludvalg** har ydet hjælp til opstart af ny frivillig forening, Fårelauget, der nu passer fårene på SydhavnsTippen og varetager en del af naturplejen i området.
- **Brønshøj-Husum Lokaludvalg** har faciliteret et skoleprojekt, Bydelsambassadører, hvor 15 8. klasseselever indgik et forløb og et samarbejde med lokaludvalget omkring egne projektideer og input til lokaludvalgets indsatsområder.
- **Vanløse Lokaludvalg** og Frivilligcenter Hyltebjerggård har igangsat et samarbejde om "Mødestedet", et tilbud til ensomme og folk der har tid i hverdagen med en bred vifte af aktiviteter. Mødestedet bemannes hovedsageligt af frivilligt personale, dog med en deltids-ansat koordinator.
- **Nørrebro Lokaludvalg** har afholdt en stor kulturfestival "48 timer" i samarbejde med de lokale kulturhuse, lokale kulturaktører og lokale erhvervsdrivende. Lokaludvalg har haft flere forskellige samarbejder med handelslivet, hvor de sammen med de lokale supermarkeder gennemførte en "Keep it local" kampagne. En kampagne der havde til formål at gøre opmærksom på, hvor vigtigt det er for bydelen, at man køber lokalt, hvis man vil beholde livlige handeleggader.
- Via efterlysning af frivillige på hjemmesider, Facebook og f.eks. Cph Volunteers har lokaludvalgene fået frivillige, som de ikke kendte i forvejen til at engagere sig i aktiviteter i området.

Hvor er ØKF på vej hen?

I 2015 fortsætter Økonomiforvaltningen med engagering af de frivillige kræfter på lignende vis, hvilket vil sige via lokaludvalgene og i forbindelse med konkrete projekter/aktiviteter, hvor det giver mening at samarbejde med frivillige kræfter. Økonomiudvalget drøfter desuden det videre arbejde med borgerinvolvering og borgerengagement på deres budgetseminar i januar 2015.